

Agendapunt AB Veiligheidsregio Utrecht

Datum vergadering	6 november 2023
Agendapunt	3.2 Two-pagers Programma Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg (eerste tranche) AB20231106-32
Portefeuillehouder DB	De heer Potters
Directielid	De heer Luchtenburg, de heer Van 't Hoog
Bijlagen	A. Two-pager 1a t/m 1c (Versterking crisisbeheersing) B. Two-pager 2 (Bovenregionale en landelijke brandweersamenwerking) C. Two-pager 3 (Informatiemanagement en KCR2) D. Reactiebrief Veiligheidsberaad aan MinJenV op two-pagers E. Consultatieverzoek Veiligheidsberaad inzake Protocol IRBT

Besluit

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht besluit:

1. kennis te nemen de two-pagers 1 t/m 3 Programma Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg (PVCB) en de reactiebrief van het Veiligheidsberaad aan de minister Justitie en Veiligheid op de two-pagers;
2. in te stemmen met het Protocol interregionaal beleidsteam (IRBT), conform het consultatieverzoek van het Veiligheidsberaad aan de algemeen besturen van de veiligheidsregio's, en het Veiligheidsberaad over dit besluit te informeren per brief.

Toelichting: Waar staan we?

De nieuwe Wet veiligheidsregio's wordt vormgegeven aan de hand van inhoudelijke two-pagers. De eerste drie two-pagers zijn besproken in het Veiligheidsberaad van 9 oktober. Het Veiligheidsberaad heeft ingestemd met de inhoud, en in een brief aan het ministerie van Justitie en Veiligheid aanvullende wensen meegegeven. Qua inhoud sluiten de two-pagers aan op het beleid van de VRU, zoals de doorontwikkeling crisisbeheersing. Er is één afwijkend standpunt, dit gaat over het opheffen van het onderscheid tussen de begrippen ramp en crisis. We willen hier graag nader onderzoek naar laten doen, voordat we hier mee kunnen instemmen.

Waar komen we vandaan?

De herijking van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) komt op stoom. In de contourennota is te lezen hoe het toekomstig stelsel van crisisbeheersing en brandweezorg eruit moet komen te zien. Er zijn nog enkele openstaande discussiepunten. Om hier een antwoord op te krijgen, hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid en de RCDV samen two-pagers opgesteld. Hierin wordt per thema de probleemstelling, mogelijke oplossingsrichting(en), consequenties en aandachtspunten beschreven. In het voorjaar van 2024 wordt de eerste versie van de nieuwe Wvr ter consultatie aangeboden aan de Tweede Kamer. Om die deadline te halen, zijn

de openstaande discussiepunten opgeknipt in twee delen: documenten 1 t/m 3 worden nu behandeld, en documenten 4 t/m 8 volgen in 2024.

Wat staat er in de two-pagers?

De two-pagers sluiten qua inhoud goed aan op het beleid van de VRU, zoals het vastgestelde Crisisplan en de doorontwikkeling crisisbeheersing. De verbeteringen zitten vooral in een betere samenwerking met andere veiligheidsregio's en het Rijk, in geval van een ramp of crisis breder dan de grenzen van onze regio. In zo'n situatie kan afstemming plaatsvinden via een Interregionaal Beleidsteam (IRBT). Hierin zitten de voorzitters van de betrokken veiligheidsregio's, plus relevante adviseurs. Eén van de betrokken voorzitters is de voorzitter van het IRBT, zonder extra bevoegdheden. Omdat uiteindelijke besluitvorming altijd in het eigen RBT plaatsvindt ontstaat hiermee *geen extra bestuurslaag*.

Ook de rol van het Veiligheidsberaad wordt verduidelijkt. Het doel is afstemmen, fungeren als platform voor het maken van landelijke afspraken met crisispartners en acteren als een bestuurlijk knooppunt voor beleidsvorming. Het Veiligheidsberaad krijgt in zowel de koude als warme fase *geen extra bevoegdheden*. Hiermee blijft de lokale en regionale gezagsrol van de burgemeester c.q. voorzitter veiligheidsregio intact. Deze koerswijziging laat zien dat onze inspanningen om invloed uit te oefenen effect hebben gehad (i.e. bestuurlijke reactie VRU evaluatierapport Wvr d.d. 7 september 2021, motie op ALV VNG d.d. 29 juni 2022).

De minister van JenV krijgt een stevige rol bij als voorzitters er onderling niet uitkomen bij een bovenregionale ramp of crisis, of als de wettelijke taken niet goed uitgevoerd worden. Deze rol ligt nu bij de commissaris van de koning (CdK). Tot slot komt er voor de brandweer een *landelijk risicoprofiel brandweezorg* en een *landelijk dekkingsplan*. Hiermee wordt duidelijk op welke bovenregionale en landelijke scenario's de brandweer zich moet voorbereiden, en waarover we bijstandsafspraken moeten maken met andere regio's.

Het verschil tussen een ramp en een crisis

In de praktijk worden de begrippen ramp en crisis vaak door elkaar gebruikt, maar juridisch gezien is er een groot verschil tussen de twee. Bij een crisis wordt een vitaal belang¹ bedreigd, en zijn normale bevoegdheden niet voldoende om het probleem op te lossen. Dit kan een financiële, economische of cybercrisis zijn. De bestrijding van de crisis ligt bij de partij die ook verantwoordelijk is voor het beleid op dat terrein (functionele keten), en niet bij de burgemeester. De veiligheidsregio kan hierbij coördineren, zoals bij de coronacrisis, maar geen bevelen geven aan andere partijen. Bij een ramp is de openbare veiligheid in gevaar, en moeten hulpdiensten gecoördineerd optreden. Hierbij is de burgemeester (of voorzitter) verantwoordelijk voor de bestrijding en coördinatie (opperbevel). De burgemeester kan bevelen geven aan andere partijen die bij de bestrijding betrokken zijn, en de veiligheidsregio voert uit. Oftewel: bij een ramp zijn de bevoegdheden vele malen ruimer dan bij een crisis.

¹ De vijf 'vitale belangen' zijn: territoriale veiligheid, fysieke veiligheid, economische veiligheid, ecologische veiligheid en sociale & politieke stabiliteit.

Het ministerie van JenV wil het onderscheid tussen ramp en crisis graag behouden, maar het Veiligheidsberaad wil dit juist opheffen. Het Veiligheidsberaad zegt dat het verschil leidt tot onduidelijkheid bij bestuurders. Als VRU zijn wij het eens met het ministerie; als je het onderscheid opheft wordt de veiligheidsregio verantwoordelijk voor de bestrijding van elke soort crisis. Dit is onwenselijk. Hiervoor hebben we niet de kennis en kunde in huis, en wordt ons takenpakket enorm ("duizenddingendoekje"). We zijn wel voorstander van het voeren van regie door de veiligheidsregio's, bijvoorbeeld in een RBT, maar niet het overnemen van bevoegdheden van andere partijen. We willen de effecten van het opheffen van het onderscheid tussen ramp en crisis graag verder laten onderzoeken, bijvoorbeeld door het kennisinstituut van het ministerie JenV.

Het is nog onduidelijk wat het ministerie gaat doen met de wens van het Veiligheidsberaad om het onderscheid op te heffen. We houden dit nauw in de gaten, en zullen waar nodig de portefeuillehouders betrekken om ons standpunt duidelijk te maken.

Financiële consequenties

Er zijn geen directe financiële consequenties. Het uitgangspunt is dat voor bovenregionale en landelijke brandweerprioriteiten, het Rijk extra middelen beschikbaar stelt. Voor de versterking van crisisbeheersing zijn inmiddels structureel extra middelen toegekend (BDUR).

Verdere behandeling

Het besluit van het algemeen bestuur wordt kenbaar gemaakt in een brief aan het Veiligheidsberaad. Bij verdere ontwikkelingen worden de portefeuillehouders nauw betrokken.

Eerste tranche (2023)

Document 1: Versterking crisisbeheersing

- a) Rol Veiligheidsberaad en relatie en samenwerking met andere crisispartners*
- b) Definitie ramp, crisis en opperbevel en verdeling van bevoegdheden (waaronder positie/mandaat voorzitter IRBT en aanwijzingsbevoegdheid MinJenV)*
- c) Bovenregionale en landelijke operationele crisissamenwerking, incl. advisering IRBT en rol landelijk/gezamenlijk operationeel leider*

Document 2: Bovenregionale en landelijke brandweersamenwerking

Document 3: Informatiemanagement en KCR2

Tweede tranche (in 2024)

Document 4: Adviesfunctie algemeen bestuur VR voor brandveiligheid en risicobeheersing

Document 5: Positie en taken GHOR in het stelsel

Document 6: Verbetering brandweeronderwijsstelsel

Document 7: Verbetering crisisonderwijsstelsel

Document 8: Raamwerk voor presterend vermogen veiligheidsregio en brandweer

Document 9: Bevolkingszorg